

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

การพัฒนาที่ดิน, "การผลิตเม็ดจุลทรี พค.-1 สำหรับทำปุ๋ยหมัก," รายงานประจำปีการพัฒนาที่ดิน, 147-148, 2529.

ปรีดี ศรีกษา และ ปรัชญา ชัยชาติ, "การใช้สาร Agromax concentrate เป็นตัวเร่งในการผลิตปุ๋ยหมักจากเศษพืชชนิดต่าง ๆ," เอกสารเผยแพร่วิชาการ, การพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ, 2523.

ปรัชญา ชัยชาติ, "การผลิตปุ๋ยหมักเป็นอุตสาหกรรม," รายงานวิจัยปุ๋ยหมัก การพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ, 2526.

_____, "การศึกษาและวิเคราะห์สถานภาพและศักยภาพของอุตสาหกรรมการผลิตปุ๋ยหมักในประเทศไทย," รายงานวิชาการ, ศูนย์พันธุ์ศึกษาและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ, กรุงเทพฯ, 2528.

ปรัชญา ชัยชาติ, พิทยากร ลิ่มทอง และเสียงแจ้ว พิริยพจน์, รายงานประจำปี การพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2529.

พิทยากร ลิ่มทอง, "อิทธิพลของจุลทรีที่ต่ออสุจิชายเซลโลสตต่อการผลิตปุ๋ยหมักจากฟางข้าว," วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยศาสตร์คุณวีระพันธุ์ ภาควิชาปฐมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

พิทยากร ลิ่มทอง และปรีดี ศรีกษา, "การศึกษานิคมและปริมาณของจุลทรีในผลิตภัณฑ์ Agroman Cellostat," รายงานวิจัยปุ๋ยหมัก, การพัฒนาที่ดิน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ, 2521.

มนิศา หอยดุม, สายจิตต์ อากาวีร์ และสุกัญญา ครรัตน์, "การวิเคราะห์ทางเคมีของน้ำบางนิคมที่ใช้ในการเพาะเห็ดหอย," การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2530.

วนิศา ชัยชนะ, อุ่น แล้วระพัน และเงินใจ วสุวัต, "ศึกษาการแยกเม็ดจุลทรีต่าง ๆ ที่ใช้เป็นตัวเร่งในการหมักปุ๋ย," รายงานวิชาการ, กรมวิชาการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ, 2526.

วิจิตร ไซโภเน่น, ปรีดี ลีรักษา, ชัยวัฒน์ สิกขิบุศย์ และอภิรักษ์ เหลืองวุฒิวรجن, "การศึกษา การผลิตปุ๋ยหมักจากคินพธุ์โดยใช้สารเร่งบี-2," รายงานวิชาการ, กรมพัฒนาที่ดิน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ, 2527.

วิศิษฐ์พานิช, "การคัดเลือกเสื้อราเพื่อใช้ในการทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าว," วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาจุลทรีวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

วิทยา มะเสนา, จุลทรีวิทยาทางคิน, 514 หน้า, ภาควิชาปฐพีศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.

วนิดา ชุติธรรม, "ปุ๋ยหมักและจุลินทรีย์ที่เป็นตัวเร่งในการทำปุ๋ยหมัก," วารสารคินและปุ๋ย, 11, 261-264, 2532.

สมศักดิ์ วงศ์วัน, ปุ๋ยอินทรีย์, 77 หน้า, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2521.

สุกชัยธรรม ศรีรัตน์ และชวนพิศ รักษาดุล, "การศึกษาการเพาะเห็ดหอย (Lentinus edodes) ในถุงผลาสติกโดยใช้วัสดุจากเกษตร," การประยุกต์วิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 22 สาขาวิชช์, หน้า 67, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2527.

อานันท์ เอื้อครชุกุล, การเพาะเห็ดนางราม, ทรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ, 2523.

_____, "เห็ดนางพญาภูฐาน," เกษตรกรรม, 9(103), 17-20, 2528.

ภาษาอังกฤษ

Acharya, C.N., "Comparison of Different Methods of Waste Material," Ind.J.Agro.Seo., 9, 817-833, 1939.

Alexander, M., Introduction to Soil Microbiology, John Wiley and Sons, New York, 2 nd ed., 1977.

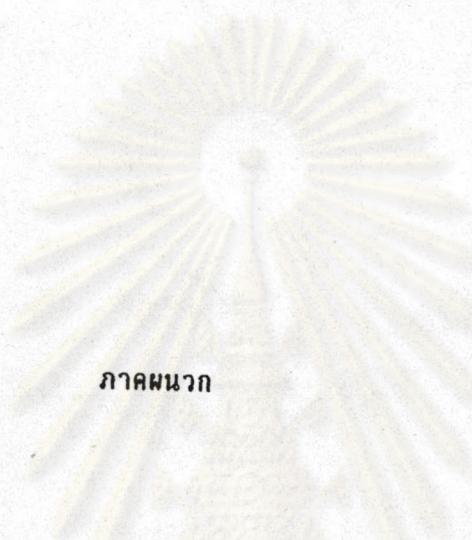
Beaumont, Artificial Manure, pp.1-38, Orange Publishing, New York, 1920.

- Cardenas, R.R., and S. Verro, "Disposal of Urban Solid Wastes by Composting," Symposium on Processing Agricultural and Municipal Wastes (Lnglitt, G.E. ed.), pp. 183-204, Avi Publishing, Connecticut, 1973.
- Cowling, E.B., and T.K. Kirk, "Properties of cellulose and lignocellulosic materials as substrates for enzymatic conversion process," Biotech. Bioeng. Symp., 6, 95-123, 1976.
- Daji, J.A., and T.R. Iyengar, Hand-book of Manures and Fertilizer, pp. 68-122, Indian Coun. Agri. Res., New Delhi, 1971.
- Eastwood, D.J., "The Fungus Flora of Composts," Tran. Bri. Mycol. Soc., 35(3), 215-220, 1952.
- Enari, T.M., Microbial Cellulases, Microbial enzymes and Biotechnology, pp. 210-211, Applied Science Publishers LTD., New York, 1983.
- Finstein, M.S., and M.L. Morris, "Microbiology of Municipal Solid waste Composting," Adv. Appl. Microbiol., 19, 113-151, 1975.
- Follett, R. H., L. S. Murphy, and R. L. Donalme, "Composts," Fertilizers and Soil Amendments., 10, 493-497, 1981.
- Gaur, A.C., "Fundamentals of composting," Compost Technol., Project field document. 13, 7-14, 1980.
- Gaur, A.C., and K.K.R. Bhardwaj, "Influence of Sodium Humate on the Crop Plants Inoculated with Bacteria of Agricultural Importance," Plant and Soil, 35, 613-621, 1971.
- Gaur, A.C., K.V. Sadasivam, R.S. Mathur, and S.P. Mager, "Role of mesophilic fungi in composting," Agric. Wastes, 4, 453-460, 1980.
- Gray, K.R., K. Sherman, and A.J. Biddlestone, "A Review of Composting-Part 1," Process Biochem., 6(6), 32-36, 1971.

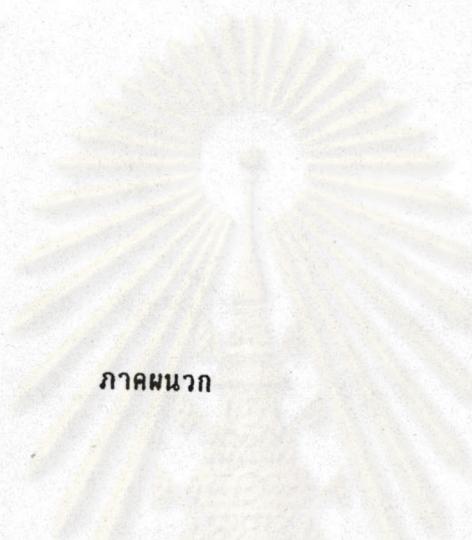
- Godden, B., M. Penninckes, A. Pierard, and R. Lannoye, "Evolution of enzyme activities and microbial populations during composting of cattle manure," Eur. J. Appl. Microbial Biotechnology, 17, 306-310, 1983.
- Griffin, D.H., "Chemical Requirement for Growth : The Physical Environment and Growth," Fungal Physiology, 138-236, 1981.
- Halsall, D.M., and A.H. Gibson, "Cellulose Decomposition and Associated Nitrogen Fixation by Mixed Cultures of Cellulomonas gelide and Axospirillum sp. or Bacillus macerans," Appl. Environ. Microbiol., 50(4), 1021-1026, 1985.
- Hobson, P.N., and A.M. Robertson, Waste Treatment in Agriculture., p. 53, Applied Science Publishers LTD., London, 1977.
- Howard, A. "The Waste Products in Agriculture," J. Agri. Res, 29, 523-565, 1924.
- Hussien, Y.A., S.A. El-Sayed, and M.H. El-kattan, "Degradation of lignin by oyster mushrooms," Mush. J. Tropics, 8, 85-91, 1988.
- Jochim, A.W.R., and S. Kandiah, "Chemical Studies in Compost Manure," Trop. Agricst., 277-293, 83, 1934.
- Knudsen, D., G. A. Peterson, and P. F. Pratt, "Chemical and Microbiological Properties," Method of Soil Analysis, American Society of Agronomy, Inc., Wisconsin, 1982.
- Kochtitzky, O.W.S., and J.S. Wiley, Municipal composting research at Johnson city, pp. 5-16, Tennessee, 1969.
- Munnich, J., and M. Hunt, "The Rodale Guide to Composting," pp. 1-405, Rodale Press, Pennsylvania, 1979.
- Nishio, M., and S. Kusano, "Fluctuation Patterns of Microbial Numbers in Soil Appleid with Compost." Soil Sci. Plant Nutr., 26(4), 581-593, 1980.

- Obrist, W., "Additive and Window Composting of Ground Household Refuse," Compost Science, 6(3), 27-29, 1966.
- Olsen, S. R., and L. E. Sommer, "Chemical and Microbiological Properties," Method of Soil Analysis, American Society of Agronomy, Inc., Wisconsin, 1982.
- Poincelot, R.P., "The biochemistry and methodology of composting," New Haven Bulletin, 754, pp. 1-17, The connecticut Agricultural experiment station, 1975.
- Reuszer, H. W., Composts, Peat and Sewage in Year - Book of Agriculture, pp. 237 - 245, The United Department of Agriculture, Washington, 1957.
- Sjorstrom, E., Wood Chemistry Fundamentals and Applications, p. 209, Academic Press, London, 1981.
- Stevenson, F.J., Humus Chemistry, p. 443, John Wiley and Sons, Inc., New York, 1982.
- Stuetzenberger, F.J., A.J. Kaufman, and R.D. Lossin, "Cellulolytic activity in municipal soild waste composting," Can.J. Microbiol., 16, 553-560, 1970.
- Suler, D.J., and M.S. Finstein, "Effect of temperature aeration and moisture on CO₂ formation on bench-scale, continuously thermophilic composting of solid waste," Appl. Environ. Microbiol., 33(2), 345-350, 1977.
- Triratana, S., and P. Osathaphant, "The Cultivation of Shiitake (Lentinus edodes) in Sawdust Substrates from Different Trees and Agricultural Wastes," Recent Advances in Biotechnology and Applied Biology, pp. 531-541, The Chinese University Press, Hong Kong, 1988.

- Triratana, S., and T. Tantikanjana, "Effects of Some Environmental Factors on Morphology and Yield of Lentinus edodes (Berk.) Sing.," Mushroom Science XII (Part II), 279-292, 1989.
- Updegraff, D.M., "Microbiological aspects of solid - waste composting," Develop. Ind. Microbiol., 13, 16-23, 1972.
- Waksman, S.A., Soil Microbiology, 356 pp., John Wiley & Son, New York, 1952.
- Waksman, S.A., "The Microbiology of Cellulose Decomposition and Some Economic Problems Involved," Bot. Rev., 6(12), 637-665, 1940.
- Waksman, S.A., W.W. Umbfeit, and T.C. Cordon, "Thermophilic Actinomycetes and Fungi in Soils and in Composts," 47, 37-61, 1939.
- Wood, D.A., S.E. Matcham, and T.R. Fermor, "Production and Function of Enzymes During Lignocellulose Degradation," Treatment of Lignocellulolysis with White Rot Fungi. (Zadrazil, F., and P. Reiniger eds.) pp. 44-45, Elsevier Applied Science, London, 1988.
- Zabriskie, D.W., S.A.S.M. Gutabuddin, and K.M. Dowling, "Production of ethanol from cellulose using a soluble cellulose derivative as an intermediate," Biotech. Bioeng. Symp. pp. 149-162, 1980.
- Zadrazil, F., "Investigation of physical parameters important for the solid state fermentation of straw by white rot fungi," Eur.J.Appl.Microbiol.Biotechnol., 11, 183-188, 1981.
- _____, "Solid state fermentation of lignocellulose containing plant residues with Sporotrichum pulverulentum Nov. and Dichotomitus squalens Kart & Reid, Eur.J.Appl. Microbiol., 16, 45-51, 1982.

ภาคพนวก

ศูนย์วิทยหัตถกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ภาคผนวก ก.</u>	สูตรน้ำเสียและสมุนไพร	
	ไนโตรเจนฟารา	100
	ร่าละเอียด	5
	酇บซิม (CaSO ₄)	0.5
	คลีเกลือ (MgSO ₄)	0.1
	แป้งข้าวโพด	0.5
	ความชื้น	50-60
	ความเป็นกรดเป็นด่าง (pH)	6.0

ภาคผนวก ข. การเตรียมสารเคมีที่ใช้ในการทดลอง

1. สารละลายน 0.4 N K₂Cr₂O₇

ซึ่ง K₂Cr₂O₇ 19.616 กรัม ละลายน้ำในน้ำกลั่น 1,000 มิลลิลิตร

2. สารละลายน 0.5 N ferrous ammonium sulfate

ซึ่ง ferrous ammonium sulfate 40 กรัม ละลายน้ำในสารละลายนี้ แล้วปรับปริมาณสารของสารละลายนี้ให้เป็น 2,000 มิลลิลิตร เจือจางของ conc. H₂SO₄ (50 มิลลิลิตรของ conc. H₂SO₄ ในน้ำกลั่น) แล้วปรับปริมาณสารของสารละลายนี้ให้เป็น 2,000 มิลลิลิตร

3. สารละลายน O-phenanthroline

ซึ่ง ferrous sulfate 0.5 กรัม และ O-phenanthroline 1.0 กรัม ละลายน้ำในน้ำกลั่นจำนวน 70 มิลลิลิตร สารละลายนี้ใช้เป็น indicator ในการ titrate หาปริมาณ organic carbon

4. สารละลายน 4.0 boric acid

ซึ่ง boric acid 4.0 กรัม ละลายน้ำในน้ำกลั่นจำนวน 100 มิลลิลิตร ชั้นนี้ pH ประมาณ 4.5

5. สารละลายน 0.1 N HCL

สารละลายน HCL ปริมาณ 10.13 มิลลิลิตร ในน้ำกลั่นจำนวน 1,000 มิลลิลิตร

6. สารละลายน mixed indicator

ซึ่ง bromocresol green 0.5 กรัม methyl red 0.1 กรัม ละลายน้ำในสารละลายนี้ของ ethanol ความเข้มข้น 95 เปอร์เซนต์

pH 4.5 จำนวน 100 มิลลิลิตร คนให้ละลายนี้เป็นสารละลายน้ำในตัวเรagenทึ้งหมด

7. สารละลายน้ำ Molybdate-vanadate

ซึ่ง ammonium molybdate ($(\text{NH}_4)_6 \text{Mo}_7\text{O}_{24} \cdot 4\text{H}_2\text{O}$) 25 กรัม ละลายน้ำกลืน 400 มิลลิลิตร และซึ่ง ammonium vanadate ($(\text{NH}_4)_2\text{VO}_5$) 1.25 กรัม ละลายน้ำร้อน และเติม conc. HNO_3 2,500 มิลลิลิตร น้ำสารละลายน้ำทึ้ง 2 ผสมเข้าด้วยกันแล้วปรับปริมาณคราบนำกลืนให้ได้ 1,000 มิลลิลิตร

8. สารละลายน้ำ standard phosphorus

potassium dihydrogen phosphate (KH_2PO_4) 0.2197 กรัม ละลายน้ำกลืนและปรับปริมาณคราบทึ้ง 1,000 มิลลิลิตร ซึ่งสารละลายน้ำที่เตรียมได้นี้จะมีความเข้มข้น 50 ในกรัม(ug)

9. สารละลายน้ำ standard potassium

potassium chloride (KCL) 3.814 กรัม ละลายน้ำกลืนแล้วปรับปริมาณคราบทึ้ง 1,000 มิลลิลิตร จะได้ stock standard ที่มีความเข้มข้น 2,000 ppm.

ภาคผนวก C.

การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

ทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้ซอฟต์แวร์ IRRI STAT ซึ่ง

การทดลอง

ทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ IRRI STAT ซึ่งมีลักษณะของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ป้อนข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์

2. เลือกวิธีวิเคราะห์ในที่นี้เลือกใช้แบบการทดลอง

Complete Randomized Design (CRD)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลของคอมพิวเตอร์ จะหาค่า Analysis of Variance พร้อมทั้งแสดงข้อมูลค่าต่อไปนี้

COMPLETELY RANDOMIZED DESIGN

REPLICATION (r) = 4

TREATMENT = treatment (t) = 6

t₁ = t₁t₂ = t₂t₃ = t₃t₄ = t₄t₅ = t₅t₆ = t₆% P_eO₅ 60 d

	REP1	REP2	REP3	REP4
t ₁	2.565	2.512	2.580	2.541
t ₂	2.702	2.614	2.614	2.536
t ₃	2.572	2.672	2.717	2.754
t ₄	2.516	2.711	2.767	2.862
t ₅	2.701	3.450	3.492	3.023
t ₆	3.087	3.088	2.880	3.136
REP TOTALS	16.143	17.047	17.050	16.852
REP MEANS	2.691	2.841	2.842	2.809

ANALYSIS OF VARIANCE FOR % P₂O₅ 60 DAYS

SV	DF	SS	MS	F
TREATMENT (T)	5	1.25640350	0.25128070	8.05**
ERROR	18	0.56163850	0.03120214	
TOTAL	23	1.81804204		

cv = 6.3 %

** = significant at 1% level

** ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างค้างค้างแต่กันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ $\alpha = 0.01$ สำหรับค่าเฉลี่ยที่ไม่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างแสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างค้างค้างแต่กันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ $\alpha = 0.05$ สำหรับค่าเฉลี่ยที่ไม่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างแสดงว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4. การพิธีข้อมูลมีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต้องทำ
การวิเคราะห์ต่อไปเพื่อหาว่า ข้อมูลกลุ่นใดมีความแตกต่างกัน
หรือไม่อย่างไร และผลจากการวิเคราะห์ด้วยเครื่อง
คอมพิวเตอร์ จะได้ดังนี้

คุณยิ่งใหญ่ที่สุด
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TABLE OF TREATMENT MEANS FOR %P₂O₅ 60 d

(AVE. of 4 REPS)

TREATMENT	RANKS	MEANS
t 1	1	2.5495 a
t 2	2	2.6165 a
t 3	3	2.6788 a
t 4	4	2.7140 a
t 5	5	3.1665 b
t 6	6	3.0478 b
MEAN		2.7955

In a column, means followed by a common letter are not significantly different at the 5% level by DMRT

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวไพรินทร์ กปิตานันท์ เกิดเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2502 จังหวัด เชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตทางชีววิทยา จากมหาวิทยาลัย รามคำแหง ปีการศึกษา 2525 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา พฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคปลาย ปีการศึกษา 2529 โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ 3 ฝ่ายเทคโนโลยีทางชีวภาพของคืน กองวิเคราะห์คืน กรมพัฒนาที่ดิน บางเขน กรุงเทพฯ

ศูนย์วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย